23. Словазлучэнне ***пяшчотнае слова*** паводле сэнсавай ролі залежнага слова называецца… .

А) аб'ектным. **Б)** азначальным. **В)** акалічнасным.
Г) складаным. **Д)** прыслоўным.

24. Якім членам сказа з'яўляюцца выдзеленыя словы ў сказе:

***Шэсць вучняў** атрымалі ўзнагароды за ўдзел у мерапрыемствах?*

А) акалічнасцю і дзейнікам. **Б)** дзейнікам. **В)** дапаўненнем.
Г) акалічнасцю і дапаўненнем. **Д)** азначэннем.

25. Выберыце з прыведзеных словы, якія пішуцца праз злучок: *1) усходне..славянскі; 2) паў..года; 3) цёмна..сіні; 4) паўна..водны; 5) перакаці..поле.*

А) усе словы. **Б)** 1, 3, 4. **В)** 2, 4, 5. **Г)** 3, 5. **Д)** 4, 5.

26. Як называецца літара ***ш***?

А) ша. **Б)** шэ. **В)** шу. **Г)** шы. **Д)** шо.

27. Пра якія творы гаворыцца ў выказванні В. Чамярыцкага: *«Як помнікі пісьменства гэтыя творы спалучаюць асаблівасці гістарычных дакументаў, неацэннай крыніцы пазнання далёкага мінулага нашага народа, і твораў свецкай апавядальнай прозы, гістарычнай белетрыстыкі»*. Выберыце правільныя варыянты з прыведзеных прыкладаў: *1) апавяданні; 2) міфы; 3) летапісы; 4) легенды; 5) хронікі.*

А) 1, 4. **Б)** 2, 4. **В)** 2, 3. **Г)** 3, 5. **Д)** 4, 5.

28. Дадзены суфіксы: *1) -ір-; 2) -ін-; 3) -ёр-; 4) -еец-; 5) -ейск-; 6) -ік-*. Перад якімі суфіксамі з прыведзеных у словах іншамоўнага паходжання замест ***д***, ***т*** пішацца ***дз***, ***ц***?

А) перад усімі суфіксамі. **Б)** 1, 2, 4. **В)** 1, 3, 5. **Г)** 2, 4, 6. **Д)** 3, 4, 5.

29. Колькі літар ***е*** не хапае ў прыведзеных прыказках і прымаўках?

Н..ма смачней вадзіцы, як з роднай крыніцы.
Дрэнныя тыя рукі, што н.. ведаюць н..якай навукі.
Хто арэ і се.., той малоціць і ве..
Н..знайка дарогі н.. пакажа.
Хто н.. ідзе, той н.. спатыка..цца.

А) 3. **Б)** 5. **В)** 7. **Г)** 8. **Д)** 10.

30. Хто з беларускіх мастакоў слова назваў прыказкі і прымаўкі «***крынічным звонам бессмяротнасці роднае мовы***»?

А) Янка Купала. **Б)** Уладзімір Караткевіч. **В)** Янка Брыль.
Г) Уладзімір Дубоўка. **Д)** Максім Танк.

Конкурс арганізаваны і праводзіцца Грамадскім аб'яднаннем «Беларуская асацыяцыя «Конкурс» сумесна з Акадэміяй паслядыпломнай адукацыі пад эгідай Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь.

220013, г. Мінск, вул. Дарашэвіча, 3–218; тэл. (017) 292 80 31, 292 34 01, 290 01 53;
e-mail: info@bakonkurs.by; http://www.bakonkurs.by/

ГА «БА «Конкурс». Заказ 11. Тыраж 24500 экз. г. Мінск. 2009 г.

Конкурс па беларускай мове
«БУСЛІК-2009»

Чацвер, 19 лютага 2009 года

- працягласць работы над заданнем 1 гадзіна 15 хвілін;
- карыстацца падручнікамі, канспектамі, справачнай літаратурай забараняецца;
- кожны правільны адказ адзначаецца трыма, чатырма ці пяццю баламі; колькасць балаў, якія атрымлівае ўдзельнік, адказваючы на пытанне правільна, вызначаецца складанасцю пытання (10 лягчэйшых пытанняў – па 3 балы, 10 найбольш складаных – па 5 балаў, астатнія 10 – па 4 балы); складанасць пытання вызначаецца па колькасці ўдзельнікаў, якія правільна на яго адказалі;
- няправільны адказ адзначаецца чвэрцю балаў, прадугледжаных за дадзенае пытанне, і залічваецца са знакам «мінус», у той час, як не даўшы адказу, удзельнік захоўвае раней набраныя балы;
- на кожнае пытанне маецца толькі адзін правільны адказ;
- самастойная і сумленная работа над заданнем – галоўнае патрабаванне арганізатараў да ўдзельнікаў конкурсу;
- на старце ўдзельнік атрымлівае авансам 30 балаў;
- максімальная колькасць балаў, якую можа атрымаць удзельнік конкурсу, – 150;
- пасля заканчэння конкурсу лісток з заданнем застаецца ўдзельніку.

Заданне для вучняў 7-8 класаў

1. Колькі разоў паўтараецца гук [у] у словах вершаваных радкоў Васіля Жуковіча?

Лілечка
лялечку Алачку
любіць, яе забаўляе.

Лілечка
лялечку Алачку
ў люльцы люляе.

А) 3. **Б)** 4. **В)** 6. **Г)** 7. **Д)** 9.

2. Выберыце з прыведзеных літар толькі тыя, пасля якіх у беларускай мове не пішацца мяккі знак: *1) б; 2) л; 3) в; 4) м; 5) ц; 6) ф; 7) з.*

А) усе літары. **Б)** няма правільных варыянтаў.
В) 1, 3, 4, 6. **Г)** 2, 3, 5, 7. **Д)** 3, 4, 5.

3. У якіх словах з прыведзеных замест пропуску патрэбна напісаць літару ***е***?

1) ч..рапаха; 2) ж..луд; 3) л..снік;
4) с..нтэтыка; 5) кал..ктыў; 6) н..кепскі; 7) цец..рукі.

А) ва ўсіх словах. **Б)** 1, 3, 7. **В)** 2, 4, 5. **Г)** 3, 6. **Д)** 5, 7.

4. Мы гаворым: *«Хлопчык чытаў, дзяўчынка чытала»*. А як правільна ўжыць дзеяслоў ***чытаць*** у форме прошлага часу, гаворачы пра ***дзіця***?

А) чытаў. **Б)** чытала. **В)** чытало. **Г)** чытав. **Д)** чытал.

5. Дадзены назоўнікі: *1) дзядзьку; 2) Віці; 3) Кузьму; 4) імю; 5) гусю.* У якіх словах правільна запісаны канчаткі ў форме давальнага склону?

А) 1, 3, 5. **Б)** 1, 4. **В)** 2, 3, 5. **Г)** 3, 4, 5. **Д)** ва ўсіх прыкладах.

6. Выберыце з прапанаваных прыклады, у якіх усе словы сінанімічныя:
1) здагадка, думка, меркаванне; *2) здарэнне, выпадак, падзея;*
3) жыллё, прыстанішча, кватэра.
А) усе прыклады. **Б)** 1, 2. **В)** 1. **Г)** 2, 3. **Д)** 3.

7. Янка сказаў сваім сябрам, што яго брат-студэнт добра вывучыў сваю справу на практыцы і таму цяпер будзе называцца … Выберыце правільны варыянт.
А) лабарант. **Б)** практыкант. **В)** практык.
Г) прыёмшчык. **Д)** ганарлівец.

8. Выберыце «лішняе» слова з прапанаваных: *1) ваўчаня; 2) медзведзяня; 3) арляня; 4) зубраня; 5) зайчаня.*
А) 1. **Б)** 2. **В)** 3. **Г)** 4. **Д)** 5.

9. Колькі стыляў вылучаецца ў сучаснай беларускай мове ў адпаведнасці са сферамі грамадскай дзейнасці?
А) 3. **Б)** 5. **В)** 7. **Г)** 8. **Д)** 10.

10. Якое слова-адгадку неабходна дапісаць у вершаваную загадку С. М. Шах?
У баравых мясцінах нізкіх, – *густы ды мяккі мох такі,*
дзесь, можа, дальніх, можа, блізкіх, – *што вырастуць … .*
А) апенькі. **Б)** махавікі. **В)** лісічкі. **Г)** маслякі. **Д)** грузды.

11. ***Драматычная паэма*** – жанравы тып паэмы, які ўзнік на сумежжы паэмы і... .
А) прозы. **Б)** драмы. **В)** балады. **Г)** легенды. **Д)** міфа.

12. Вызначце правільна напісаны лічэбнік: *1) абедзьвюх; 2) абедзвюх; 3) абедзвух; 4) абедзьвух.*
А) няма правільнага варыянта. **Б)** 1. **В)** 2. **Г)** 3. **Д)** 4.

13. ***Дзеепрыметнік*** – форма … .
А) прыметніка. **Б)** прыслоўя. **В)** дзеяслова.
Г) лічэбніка. **Д)** займенніка.

14. У якіх словах з прапанаваных патрэбна ўставіць замест кропак літару ***а***?
1) матацык..л; 2) скульпт..р; 3) с..крэт; 4) р..корд;
5) морк..ва; 6) шч..бятаць; 7) др..жанне.
А) 1, 2, 4. **Б)** 2, 3, 6. **В)** 3, 4, 7. **Г)** 4, 6, 7. **Д)** ва ўсіх словах.

15. Сымонка прачытаў запісаны сябрам сказ і сказаў, што той прапусціў знак прыпынку: *«Надвор'е на возеры часта мяняецца, – расказваў унукам дзядуля – Гэтак жа часта змяняе свой колер і возера».* Які знак прыпынку прапушчаны?
А) коска. **Б)** кропка. **В)** двукроп'е. **Г)** пытальны знак. **Д)** двукоссе.

16. Колькі дзеяслоўных словазлучэнняў можна вызначыць у вершаваных радках М. Аўрамчыка:
Павольна спее навальніца *Буйнымі гронкамі зарніцаў*
Сярод засмяглай цішыні… *Змрок набухае ў вышыні?*
А) 2. **Б)** 4. **В)** 6. **Г)** 8. **Д)** 10.

17. Знайдзіце схаваныя ў рэбусах назвы птушак:

1) 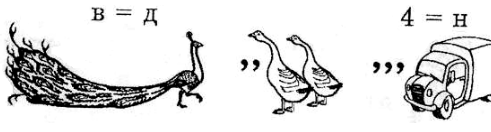

2) 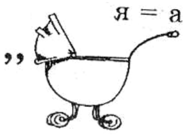

3) 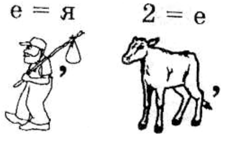

4) 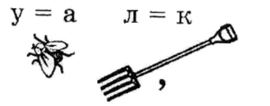

5) 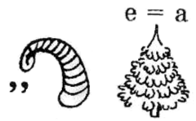

А) няма такіх назваў. **Б)** 1, 4. **В)** 2, 3. **Г)** 3, 4. **Д)** 3, 5.

18. Перастаўце прапанаваныя сказы так, каб атрымаўся тэкст:
1) Неўзабаве яны зрабіліся больш гучнымі і працяглымі.
2) Лісце зашамацела.
3) Пачуліся глухія раскаты грому.
4) На зямлю пачалі капаць рэдкія кроплі дажджу.
5) Нечакана наляцеў вецер.
6) Цёмнае неба прарэзала маланка.
7) Сонца схавалася.
8) Неба завалаклі цяжкія хмары.
А) 2, 1, 5, 7, 6, 8, 3, 4. **Б)** 2, 8, 3, 4, 1, 6, 7, 5. **В)** 4, 1, 5, 8, 3, 2, 7, 6.
Г) 5, 6, 2, 1, 8, 7, 4, 3. **Д)** 5, 8, 7, 2, 3, 1, 6, 4.

19. Выберыце з прыведзеных словы, у якіх ёсць марфалагічнае падваенне зычных: *1) карэнны; 2) багацце; 3) Жанна; 4) каменны; 5) жыццё.*
А) усе словы. **Б)** 1, 4. **В)** 2, 3, 5. **Г)** 2, 4. **Д)** 3, 5.

20. Вядомы беларускі пісьменнік Кузьма Чорны сказаў: *«Чалавек – гэта цэлы …».* Якое слова прапушчана?
А) клад. **Б)** сусвет. **В)** цуд. **Г)** абсяг. **Д)** крышталь.

21. Якое значэнне мае запазычаны фразеалагічны выраз *залатая сярэдзіна*?
А) заблытаная справа. **Б)** рызыкаваць чым-небудзь.
В) без разбору, без асабістай пазіцыі.
Г) падыход з улікам розных меркаванняў. **Д)** нікому не даючы перавагі.

22. Выберыце з прапанаваных назоўнікі, якія маюць форму толькі адзіночнага ліку: *1) захад; 2) калосссе; 3) блакіт; 4) Нарач; 5) рэалізм; 6) капуста.*
А) усе назоўнікі. **Б)** 1, 5, 6. **В)** 1, 2, 4. **Г)** 2, 3, 4, 5. **Д)** 3, 6.